

INTRO

121

Címlapunkon egy különleges, kubista Csáky József-szobor részlete látható, amelyhez olyan történet, sőt történetfüzér tartozik, ami nemcsak veszélyhelyzetek túléléséhez ad ötleteket, hanem fontos vagy épp pikáns adalékokkal szolgál néhány életműhöz, például Czóbel Bélához is. Párizs és Kecskemét között ingázunk benne, nizzai kitérőkkel, műtárgyak utáni nyomozással, irodalom-, fotó-, műkereskedelem-, illetve divattörténeti vendégszereplőkkel és egy modellügynökség mai tulajdonosával.

Egy másik történet a harminc évvel ezelőtti Budapestre visz; az itt galériát alapító Hans Knoll szemével tekinthetünk vissza az 1989 körüli időszak művészeti életére, a pezsgés és beszűkültség akkori elegyére, a Kelet és Nyugat között beinduló áramlás okozta kezdeti euforikus érzésekre.

Szó lesz még egy nagy hatású holland műértőről, Van Gogh népszerűsítőjéről, egészen új típusú holland gyűjtemények kialakítójáról, aki valóságos előadó körutakon ismertette kortársai művészetét, mondjuk Mondrianét vagy épp Csáky Józsefét.

E számunkban tanulmány vizsgálja, milyen hatást gyakorolt Cézanne a magyar modernekre, mindezt egy lappangó Berény Róbert-mű kapcsán, de a festészet erős szexuális töltete is szóba kerül, hogy aztán egy másik cikk, vagyis Ferenczy Noémi és a szöveg egészen más irányba vigyenek bennünket: a munka világába, amely olyan új embertípust igényelt, amilyen Mattis Teutsch János kései képein is megjelent. Ezek alól tártak fel gyűjtők és galériások kérésére restaurátorok régebbi, konstruktivista, színes Mattis Teutsch-műveket – reflex rovatunk cikke arról szól, mivel indokolható egy ilyen lépés.

Szó lesz még Vasarely korai, gyógyászati témájú grafikai terveiről vagy a magyar grafika különútjairól, illetve egy olyan művészről, aki szintén külön utakon járt pont azokban az években, amikor sikereket arató pályatársai politikusok agyából kipattant elvárások szerint próbáltak alkotni.

Mostani cikkeink egy részéhez kiállítások is tartoztak volna, csak hogy közbelépett a járvány – mindenestre mi feltüntetjük, meddig lennének nyitva, hátha enyhül a helyzet, és mehetünk megnézni őket. És azóta is hálásak vagyunk, hogy még a veszélyhelyzet kihirdetése előtt eljutottunk Paksra – a magyar modern, illetve organikus építészet egy-egy emlékét szinte tanösvényszerűen bejárva.

Végül kiderül, minek állított emléket az Angyalvár tetején álló, kardját épp hüvelyébe visszadugó Szent Mihály arkangyal-szobor. Tényleg jó lenne, ha az a kard megint visszacsusszana.

Topor Tünde

Főszerkesztő:

Topor Tünde
topor@artmagazin.hu

Olvasószerkesztő:

Lépcold Zsanett
lepoldzsanett@artmagazin.hu

Képszerkesztő:

Szilágyi Róza Tekla
szilagyi.roza.tekla@artmagazin.hu

Lapterv: Horváth Csilla

Lapigazgató:

Tormási Anita
tormasi@artmagazin.hu

Stratégia:

Winkler Nóra

Lapunk szerzői:

Barkó Gergely, Fáy Miklós, Gosztonyi Ferenc, Jurecskó László, Kishonthy Zsolt, Lépcold Zsanett, Mélyi József, Németh István, P. Szűcs Julianna, Révész Emese, Szikra Renáta, Szilágyi Róza Tekla, Szönyeg-Szegvári Eszter, Topor Tünde

Felelős kiadó:

Einspach Gábor
einspach@artmagazin.hu

Kiadja az Artmagazin Kft.

1061 Budapest, Paulay Ede u. 55.
+36 30 560 93 29, info@artmagazin.hu

Nyomdai munkák: Pauker Nyomdaipari Kft.
CTP szaktanácsadás: Miklós Árpád

Terjesztés:

Árusítás a Lapker Zrt. országos hálózatán keresztül, Relay, Inmedio kiemelt áruhelyein.

ISSN 1785-30-6

Előfizetés: elofizetes@artmagazin.hu

Címlapunkon:

Csáky József: *Női figura*,
1920, színezett terrakotta,
magasság: 36 cm, magángyűjtemény
Fotó: © Darabos György /
HUNGART © 2020

Folyamatosan frissülő tartalmakért
látogassa meg az **ARTMAGAZIN Online-t**.

Artmagazin Online:

Lépcold Zsanett
Szilágyi Róza Tekla

www.artmagazin.hu

4

ARTANZIX

6

Interjú

Mélyi József

KÉSŐBB ÚGYIS UNALMASABB
LETT MINDEN...

Beszélgetés Hans Knoll-lal

14

Ismeretlen életművek

Szilágyi Róza Tekla
A SIVATAG TITKA

16

Lost and Found

Barki Gergely

„ANYÁD, CYLA, EZ TÉNYLEG
EGY KUBISTA CSÁKY!”Avagy egy pszeudocелеb adalékai
a művészettörténet-írás számára

32

Gyűjtéstörténet

Németh István
A MŰVÉSZPÁPA

Henk Bremmer és a bremmeriánusok

40

Tanulmány

Gosztonyi Ferenc

„HOMMAGE À CÉZANNE”

Megjegyzések Berény Róbert
Sziluettes kompozíciójáról (1911)

50

Iparművészet

Szikra Renáta

A MUNKA MŰZSÁJA

Ferenczy Noémi láthatatlan
életmű-kiállításáról

58

Reflex

Kishonhy Zsolt - Jurecskó László
VISSZALÉPÉS A KONSTRUKCIÓK
VILÁGÁBAMattis Teutsch János újra
láthatóvá tett korszaka

64

Egy kép

Topor Tünde

PANDORA LÁDÁJA

Veress Pál: Bacchanália, 1948

66

Artmagazin loves vidék

Szönyeg-Szegvári Eszter

A HETVENES ÉVEK

MODERNIZMUSÁBÓL KIÚSZÓ
ÓRIÁSHAL ESETE – PAKS

72

Dizájntörténet

Lépcold Zsanett

RAJZBAN AZ ORVOSSÁG

Vasarely gyógyászati reklámgrafikái

76

Gutenberg-galaxis

P. Szűcs Julianna

FIRKAFORRADALOM VAGY
SZABADSÁGHARCRévész Emese: Firkaforradalom.
Válogatott írások a grafikáról

78

Fáy Miklós

ARTANZIX